

527.838

Világ proletárjai egyesüljétek!

NÉPLAP

AZ MDP HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

XIII. ÉVFOLYAM, 21. SZÁM ARA 50 F. LER 1956. OKT. 13., SZOMBAT

Az Igazságügyminisztérium fontos törvényjavaslatokat terjeszt az országgyűlés elé

Katonai bíróság tárgyalja Farkas Vlagyimir és társai ügyét

Molnár Erik igazságügyminiszter sajtótájékoztatója

Pénteken délelőtt sajtótájékoztatót tartottak az Igazságügyminisztériumban, amelyen Molnár Erik igazságügyminiszter beszélt azokról a törvényjavaslatokról, amelyeket az igazságügyminiszter nyújt be az országgyűlés októberi ülésén: az államigazgatási eljárásról, a büntető perrendtartás módosításáról, a polgári perrendtartás módosításáról, valamint a polgári törvénykönyvről.

A büntető és a polgári perrendtartás módosításával kapcsolatban hangsúlyozta, hogy ezek a törvényjavaslatok nem előzzék a büntető és a polgári perrendtartás gyökeres átalakítását, csupán

néhány jelentős részletkérdést szabályoznak a Központi Vezetőség júliusi határozatainak szellemében.

A katonai bíróság hatásköréről

Már most megkezdjük azonban a fő kérdések megvitatását: A jogi szaklapoknál, a jogászszelektívákban már megtették a kezdeményező lépéseket.

Azt várjuk, hogy ebben a széleskörű vita, amelyen elméleti és gyakorlati szakemberek vesznek részt,

a jogászság széles tömegei, bekapcsolódik a Magyar Tudományos Akadémia jogi bizottsága, az Állam- és Jogtudományi Intézet, az egyetem jogtudományi karai, a jogi szaklapok, a Jogászszelektívák, az ügyvédség szervezetei.

Ezután áttért a büntető perrendtartás módosításáról szóló törvényjavaslat ismertetésére. Mindenekelőtt a katonai bíróság hatáskörének szűkítéséről beszélt. A katonai bíróság külön bíróság és külön-

Ezzel azonban az Igazságügyminisztérium távolról sem tekint lezártnak a két perrendtartás reformját, hiszen számos fontos kérdést kell még eldönteni, széleskörűen megvitatni. A polgári törvénykönyv javaslatát az igazságügyminiszter

októberi országgyűlésben nyújtja be és az előreláthatólag a jövő évben emelkedik törvényerőre. Az új büntető törvénykönyv készült. Az Igazságügyminisztérium változást a jövő év közepére fejezi be a munkát. Az a terv, hogy a két törvénykönyv — a polgári és a büntető anyagi jog — kodifikálása után az abban foglalt követelményeknek megfelelően jövőre készítsék el a büntető és a polgári perrendtartás átfogó jellegű módosítását.

Jellegét és hatáskörét a katonai bíróságok által az államigazgatási eljárásról szóló törvényjavaslat ismertetése. Hangsúlyozta: Az államigazgatási eljárás általános szabályait azokat a rendelkezéseket fogják össze, amelyek egyrészt az eljárás menetét alkalmazzák, másrészt biztosítják az

polgári személlyel szemben katonai bíróságok csak olyan büntető miatt járhatnak el a jövőben, amelyek közvetlenül sértik a honvédelem érdekeit.

A végrehajtási szervek felügyelete

Beszélt a büntetés végrehajtási szervek felügyeléről is, amelyek mint ismeretes, jelenleg a belügyminiszter parancsnoksága alatt állanak. A javaslat értelmében ezt is megváltoztatják, mert a büntetés végrehajtásánál nem az őrizetet ellátó szervek fegyveres funkciója az uralkodó szempont, hanem a büntetés nevelő jellegének az érvényesítése. A szocialista törvényességgel jobban összeegyeztethető az olyan szervezés, amely nem ugyanannak a főtábornak a kezébe egyesíti a nyomozó szervek és a büntetés végrehajtási szervek feletti felügyeletet. Ezért

indokolt, hogy a büntetés-végrehajtási szerveket kivonjuk a belügyminiszter parancsnoksága alól és az

A polgári perrendtartás módosítása

Ezután a polgári perrendtartás módosítására irányuló javaslat fontosabb rendelkezéseit ismertette. Részletesen beszélt a házassági megváltoztatásáról, a házassági megváltoztatás egyszerűsítéséről. A javaslat lényegében egyszerűsíti a házassági bontóperes eljárást, anélkül azonban, hogy a házasság felbontásának kérdésében más elvi alapra helyezkedne, illetve feladná a család és különösen a gyermek érdekeinek következetes védelmét.

A módosítás megszünteti az

igazságügyminiszter felügyelete alá helyezték őket. Ezt a szervezeti változást irányozza elő a javaslat és ennek megfelelően mondja ki azt is, hogy a szabadságvesztés büntetések felfüggetlése, valamint a feltételes szabadságra bocsátás az igazságügyminiszter, illetve az általa felhatalmazott szerv hatáskörébe tartozik majd — mondotta. Elmondotta a miniszter, hogy javasolja az országgyűlésnek a közlekedési bíróságok megszüntetését is, majd arról beszélt, hogy kibővíti a képviselőre jogosultak körét. A javaslat elfogadása lehetővé teszi, hogy a jogi egyetem tanárai a jövőben, esetenként adott engedély alapján, büntető ügyben — mint védők eljárhassanak,

polgári személlyel szemben katonai bíróságok csak olyan büntető miatt járhatnak el a jövőben, amelyek közvetlenül sértik a honvédelem érdekeit.

A végrehajtási szervek felügyelete

Beszélt a büntetés végrehajtási szervek felügyeléről is, amelyek mint ismeretes, jelenleg a belügyminiszter parancsnoksága alatt állanak. A javaslat értelmében ezt is megváltoztatják, mert a büntetés végrehajtásánál nem az őrizetet ellátó szervek fegyveres funkciója az uralkodó szempont, hanem a büntetés nevelő jellegének az érvényesítése. A szocialista törvényességgel jobban összeegyeztethető az olyan szervezés, amely nem ugyanannak a főtábornak a kezébe egyesíti a nyomozó szervek és a büntetés végrehajtási szervek feletti felügyeletet. Ezért

indokolt, hogy a büntetés-végrehajtási szerveket kivonjuk a belügyminiszter parancsnoksága alól és az

A polgári perrendtartás módosítása

Ezután a polgári perrendtartás módosítására irányuló javaslat fontosabb rendelkezéseit ismertette. Részletesen beszélt a házassági megváltoztatásáról, a házassági megváltoztatás egyszerűsítéséről. A javaslat lényegében egyszerűsíti a házassági bontóperes eljárást, anélkül azonban, hogy a házasság felbontásának kérdésében más elvi alapra helyezkedne, illetve feladná a család és különösen a gyermek érdekeinek következetes védelmét.

A módosítás megszünteti az

A Belügyminisztérium közleménye

A Belügyminisztérium tudatja, hogy hazánk és népiünk hű fiainak, a mártírhálált halt Korondi Béla r. ezredes és Horváth Hónigsberg Ottó r. alezredes elvtársak földi maradványait 1956. október hó 13-án, délelőtt 10 órakor a Farkasréti temetőben katonai pompával helyezik örök nyugalomra.

A per illetékét nem az eljárás megindításakor, hanem csak akkor kell leróni, ha a békítés eredménytelen maradt. A békítési kísérlet után csak 30 nap elteltével tűzi ki a bíróság a tárgyalás időpontját. Beszélt a külön illeték megszüntetéséről is.

A továbbiakban a polgári perrendtartás egyéb módosításait ismertette. Molnár Erik igazságügyminiszter a továbbiakban az államigazgatási eljárásról szóló törvényjavaslatot ismertette. Hangsúlyozta: Az államigazgatási eljárás általános szabályait azokat a rendelkezéseket fogják össze, amelyek egyrészt az eljárás menetét alkalmazzák, másrészt biztosítják az

Kérdés — felelet

Ezután az újságírók számos kérdést tettek fel az igazságügyminiszternek:

Ki a felelőse a katonai bíróságoknak?

— hangzott az első kérdés. A katonai bíróságok felügyelet szempontjából az Igazságügyminisztériumhoz tartoznak, a minisztérium külön katonai főosztály által gyakorolja a felügyeletet.

Mi az elvi álláspont a bírák függetlenségének kérdésében?

A legteljesebb mértékben a bírói függetlenség elismerése alapján állunk — válaszolta Molnár Erik igazságügyminiszter — és hozzátette: Senki sem befolyásolja a bírói döntésében. Az ítéletkézést elvileg csak a Legfelső Bíróság irányíthatja. Ez a gyakorlat nagy mértékben megvalósult már eddig is.

Általában a büntetések fennforgása esetén köteles-e az ügyész minden esetben vádat emelni?

Az ügyész köteles vádat emelni, ha tudomása szerint a bűncselekmény elkövetése fennáll.

Farkas Vlagyimir és társainak ügye katonai bíróság elé kerül-e és nyilvános lesz-e a tárgyalás?

hangzott a következő kérdés. Az igazságügyminiszter válasza: Farkas Vlagyimir és társainak bűnyüze katonai bíróság elé tartozik, mert mikor a bűncselekményeket elkövetették, mint katonai bíróság hatáskörébe tartozó személyek jártak el.

Fennáll-e annak a lehetősége, — amennyiben a vizsgálat során bebizonyosodik, hogy más személyek is tevékeny részesek voltak hasonló minőségben a törvénytelenségeknek — hogy a kört kiszélesítsék?

Válasz: Arról nem tudok nyilatkozni, hogy az ügyekben megindult eljárást kiterjesztik-e szélesebb körre, vagy nem. Ezt a kérdést a legfőbb ügyésznek lehet feltenni.

Mennyiben terheli felelősség az Igazságügyminisztériumot a Rajk elvtárs elleni perben és a többi politikai perben történt törvénytelenségekért?

üggyel jogait az eljárásban. Biztosítja a törvénytervezet az állampolgároknak azt a jogát, hogy a sérelmes határozat ellen fellebbezéssel éljenek, ügyüket elbírálás végett magasabb fórum elé terjesszék.

Végül a polgári törvénykönyvről tájékoztatta a miniszter a sajtó képviselőit. Elmondotta: csaknem háromévi folyamatos munka kellett ahhoz, hogy a körülbelül 650 paragrafust tartalmazó tervezetet benyújthassa az igazságügyminiszter az országgyűlésnek azért, hogy a jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság a társadalmi szervezetek, valamint a jogászság körében széleskörű vitára bocsáthassa azt.

Az Igazságügyminisztériumot — mondotta Molnár Erik — semminemű felelősség nem terheli a Rajk elvtárs elleni perben és a többi ismert politikai perben. Ezeket a pereket olyan szervek folytatták le, amelyek felett az igazságügyminisztérium semmiféle felelősséget nem gyakorolt, a bírói eljárás felett sem gyakorolt semmiféle felelősséget. Ezek az ügyek teljesen az Igazságügyminisztérium hatáskörén kívül zajlottak le.

Az ilyen ügyekben ítélték-e bírósággal szemben indított-e fegyelmi eljárást a minisztérium?

Azokat a bírákat, akik az ismert politikai perekben eljárást — hangzott a válasz — leváltották. Többé ilyen ügyekben nem járnak el. A bírák egyébként kész anyagot kaptak, formailag teljesen korrektnek látszó anyagot. A vádlottak a tárgyaláson fenn tartották beismert vallomásaikat. Nem egyszerű dolog tehát az érintett bírákkal szemben eljárni — mondotta Molnár Erik igazságügyminiszter.

Milyen intézkedések várhatók annak érdekében hogy politikai jellegű bűnperekben ne fordulhassanak elő ilyen törvénytelenségek?

A jövőben a törvénytelenségeket úgy kívánjuk megelőzni, hogy megszüntetjük a külön bírósági eljárást és biztosítjuk, hogy a politikai perek is teljes mértékben az igazságügyminisztérium felügyelete alatt folynak le, hogy a minisztériumnak módja legyen gondoskodni a törvényesség legszigorúbb megtartásáról. Ezzel kapcsolatban már megtörténtek az összes intézkedések. A helyzet ebben a tekintetben gyökeresen megváltozott.

Mi a véleménye a halálbüntetés eltörléséről?

A halálbüntetés eltörlésének kérdésével — válaszolta — egyelőre nem a minisztérium, hanem egyéb, illetékes szervek foglalkoznak. A kérdés azonban igen komolyan felvetődött. Döntés még nincs. A minisztériumnak egyébként az az álláspontja, hogy halálbüntetésre csak különleges körülmények között lehet szükség, normális körülmények között ez teljesen felesleges.

Tito elnök fogadta a magyar szakszervezeti küldöttséget

Jozsip Broz-Tito köztársasági elnök pénteken délelőtt fél tízkor a Fehér-palotában fogadta a Magyar Szakszervezetek Országos Tanácsának küldöttségét, amely Gáspár Sándornak, 3 SZOT elnökének vezetésével tartózkodik Jugoszláviában.

A köztársasági elnök hosszabb beszélgetést folytatott a küldöttség tagjaival.

A küldöttség jugoszláviai látogatásáról Gáspár Sándor, a küldöttség vezetője a következő nyilatkozatot adta a magyar sajtónak.

Mi kezdeményeztük ezt a találkozót a jugoszláv szakszervezeti vezetőkkel, hogy 8 év után normalizáljuk és helyreállítsuk az 1948-ban megsza-

kadt kapcsolatokat. Szeretnénk megismerkedni a jugoszláv szakszervezetekkel, különösen 1948 után kifejtett munkájával. Leginkább a szakszervezetek munkájában történt változások érdekelnek bennünket, mert a szocializmus építésének különböző formái vannak, ha lényegében nincsenek is nagy eltérések. Jövetelünknek tehát nem az a célja, hogy egy kapcsolattal több legyen, hanem szeretnénk elmélyíteni a két ország dolgozói közötti barátságot is.

Sokat hallottunk a munkás tanácsokról és most módunkban áll megismerkedni munkájukkal. Ezért nagy várakozással tekintünk a találkozóra.

Őrizetbe vették Farkas Mihályt

A legfőbb ügyész utasítja a szocialista törvényesség megsértése miatt őrizetbe vették Farkas Mihályt.

Az országgyűlés kulturális bizottságának ülése

Pénteken Veres Péter elnökletével ülést tartott az országgyűlés 23 tagú kulturális bizottsága. Az ülésen Kónya Albert oktatási miniszter számolt be a minisztérium munkájáról.

A beszámoló követő részletes vitában a bizottság tagjai

behatóan foglalkoztak a tanító-és tanárképzés helyzetével.

Részletes vitát folytattak a bizottság tagjai az egyetemmel munkájáról és a művészeti nevelés fontosságáról.

A vitában felmerült javaslatokra és kérdésekre Kónya Albert oktatási miniszter válaszolt.

Mosa Pijade fogadta a belgrádi magyar nagykövetel

Mosa Pijade, a jugoszláv szövetségi nemzetgyűlés elnöke pénteken délelőtt fogadta dr. Münnich Ferenc belgrádi

magyar nagykövetel. A nagykövet bemutatkozó látogatást tett a nemzetgyűlés elnökénél,

Dr. Münnich Ferenc belgrádi magyar nagykövet megkoszorúzták az ismeretlen katona sírját

Dr. Münnich Ferenc, a Magyar Népköztársaság jugoszláviai nagykövete pénteken látogatást tett a Belgrád közelében levő Avala hegyen, az ismeretlen katona emlékművénél.

A nagykövet koszorút helyezett el az ismeretlen katona sírján.

Nyugat-Németország és Magyarország kapcsolatának kérdéséről

Thomas Dehler, a Szabad Demokratá Párt elnöke csütörtökön ebéden vett részt, amelyet a Berlinben akkreditált külföldi újságírók rendeztek tiszteletére. Az ebéd után sajtótájékoztató került sor, amelynek folyamán Dehler elmondta Adenauer merev külpolitikai vonalvezetését.

meg lehet csinálni, miért volt na lehetetlen Varsóban vagy Budapesten" — hangoztatta, utalva arra, hogy Moszkvában mindkét német államnak diplomáciai képviselője van.

A Magyar Távirati Iroda berlini tudósítója megkérdezte Dehler-t, mi a véleménye Nyugat-Németország és Magyarország diplomáciai kapcsolatának hiányáról, továbbá, hogy milyen céllal utazik a közeljövőben Magyarországra Rademacher, a Szabad Demokratá Párt képviselője. Dehler kijelentette:

Dehler a továbbiakban kijelentette: „Rademacher hamburgi és nagyon jól ismeri a kelet-európai államok jelentőségét Hamburg kereskedelmi forgalmában. Kereskedelmi, de általános politikai elvek és a népek közötti közlekedés szolgálata is vezérli őt, amikor Magyarországra látogat.”

„Véleményem szerint a diplomáciai kapcsolatok felvétele és fenn tartása a legtermészetesebb dolog. Annak nincs semmi akadálya, hogy a szövetségi köztársaság felvegye a diplomáciai, kereskedelmi és kulturális kapcsolatokat Magyarországgal és a többi népi demokratikus országgal. Rövidlátó és nem politikai dolog azért elzárkózni a kapcsolatok felvételétől, mert ezeket az államok elismerik a Német Demokratikus Köztársaságot. Amit Moszkvában

Dehler ezután az újságírók kérdéseire válaszolva hangoztatta, hogy a német újraegyesítés elsősorban német ügy, amit a németek közti tárgyalásokkal kell előkészíteni. Mint mondotta, Nyugat-Németország újrafelfegyverzésének kérdését is az újraegyesítés szempontjából kell felülvizsgálni. „Akkor pedig ki tudna, hogy a felfegyverzés határozottan megnehezíti Németország egységének megteremtését” — mondotta. Végül N. A. Bulganyn levezető utalva hangoztatta, hogy ma az újraegyesítésnek kedvezőbbek a lehetőségei, mint ahogyan az a felületen látszik.

Fény derült a nyugatnémet hadsereg belpolitikai feladataira — botrány a határőrség hadgyakorlata körül

A nyugatnémet újrafelfegyverzés körül most robbant ki az eddigi legnagyobb botrány, amely egytálat ismét éles fényt vet a nyugatnémet hadsereg tervezett belpolitikai feladataira.

hábordásra és zavargásokra vezetett. A zavargásokat a kisenliti rendőrség elnyomta, azonban a hadkötelezettséggel ellenzők 2500 tagú erős bandája a Lüneburger Heide környékére húzódtott. Ez a csoport itt megsemmisítendő.”

A bonni határőrség a Lüneburger Heide környékén hadgyakorlatot tartott a következő elgondolás alapján: „A hadkötelezettség körüli vita a lakosság körében erős fel-

szerint az esetnek parlament utójátéka lesz, s az ellenzők fellépéséhez fog vezetni,

A Püspökladányi Gépállomás november 7-re teljesíti éves tervét

A Püspökladányi Gépállomás most a legjobbak közé tartozik megyénkben. Sokszor megírtuk már, hogy az üzem fejlődésének falán elismerő oklevelek sorakoznak és kisebb-nagyobb vörös zászlók állnak katonás sorban a szekrények tetején — a legjobb gépállomás, a legjobb brigád és a leg-

jobb traktoros zászlója. A gépállomás vezetői, dolgozói egyaránt hozzáfűzték már, hogy gépállomásukat a legjobbak között emlegetik. Eltökélt szándékuk, hogy a jó hirt rosszal semmiért sem cserélik fel. Hogy elhatározásukat be is tartják, tanúskodjanak arról az alábbi tények:

Egy dekádban 5, illetve 13,9 százalékos emelkedés a tervteljesítésben

A tartós szárazság a talajmunkákra, vetésre bizony nem volt kedvező. A rizsmunkákra viszont annál inkább. Megyeünkben a Püspökladányi Gépállomás körzetében termelnek legtöbb rizst. Így bőven van munkája a gépállomásnak a rizsszel. Harmincegy cséplő ereszt naponta zsákokba a gyönyörű termést, pár nap múlva végeznek 2700 hold rizsföld termelésének az elcséplésével.

Rizseséplési tervét a gépállomás azért teljesíti, hogy a vártnál sokkal bőségesebb a termés, 133,5 százalékkal teljesítette október 1-ig. Ugyanakkor az esőtlen hónapok a föld szárazsága ellenére idénytervének is teljesítette 96,9 százalékat, éves tervének pedig 96,9 százalékat. Egyetlen dekádban, október 1-től 10-ig 5 százalékkal emelkedett az éves tervteljesítés, 13,9 százalékkal az őszi tervteljesítés. Senki sem vonhatja tehát kétségbe, hogy a gépállomás vezető és traktoros gardájának nem legkomolyabb szándéka a gépállomás jó hírnevének megtartása.

Vetnek, betakarítanak a gépek

De vajon, hogy tudott ez a gépállomás ennyire zavartalanul dolgozni, mikor hetek óta zavarok vannak az üzemanyag ellátás körül — kérdezhetnek más gépállomások. Az üzemanyaggal a Püspökladányi Gépállomáson is baj volt, mert csak a rizsesépléshez kaptak. De mégis úgy intézték, hogy talajmunkát is végezzenek. — Három gép a bárándi Utórról Tsz-ben repát ás, egy kombáj a biharnagybajomi December 21. Tsz-ben járva silózza a kucoricszárát, 24 vetőgép is dolgozik a termelőszövetkezetekben. Ehhez üzemanyag kell és a hadányiak kerítettek üzemanyagot. Egy teherautó állandóan Debrecen, Kisújszállás, Berettyóújfalut, Biharnagybajomot járta és lett üzemanyag.

Dolgoznak a gépek, emelkednek a százalékok. Október 20-ra teljesíti a gépállomás éves tervét, november 7-re őszi tervét. Mire pedig beáll a komoly hideg, felszántják a rizsföldeket is az utolsó holdig, hiszen az őszi mélyszántással már csaknem teljesen végeztek.

A kacsicei Új Élet Termelőszövetkezet 50 tagja Földesen

Beszámoltunk annak idején arról, hogy a földesi Rákóczi Termelőszövetkezet népes küldöttsége tapasztalatosra a Prága környékén lévő kacsicei Új Élet Termelőszövetkezetbe utazott és gazdag tapasztalatokkal tért onnan haza. A földesi Rákóczi Termelőszövetkezet meghívta az Új Élet tagjait, hogy látogassanak el Földesre, nézzék meg az ő szövetkezetüket is, ismerjék meg életüket. A meghívásnak eleget tettek most és 50 tagú küldöttsé-

A rizsföldekből is felszántottak már 360 holdat északi mészakban.

Jól képzett traktorosgarda a biztosíték

A jó eredmények a jó traktoros és műszaki gardának és a jó vezetésnek tudhatók be. Olyan traktorosgardája van a gépállomásnak, amellyel nem minden gépállomás dicsekedhet Hajdú-Biharban. A 145 traktoros közül csak az utóbbi másfél évben huszonegyen vettek felvést és egyenes szakiskolát. A honvédségtől is számosan jöttek a gépállomáshoz, mint jól képzett dolgozók.

A gépállomás egész munkásgardája a jó munkára, a tervteljesítésére törekszik.

A brigádok sorra túlteljesítik tervüket.

Kétharmada a traktorosoknak máris teljesítette éves tervét. A brigádok legjobbjai az Erdei brigád egész évben elől járt a munkában. A versenyzás év eleje óta az ő birtokukban van. Ez a brigád éves tervét már több, mint 110 százalékkal, őszi tervét 55,3 százalékkal teljesítette. A második a Ráczbrigád 85,6 százalékkal többet teljesített éves tervéből, 47,4 százalékkal többet őszi tervéből. Kokes Károly pedig a gépállomás évek óta legjobb traktorosa őszi tervének mintegy 90 százalékat teljesítette.

Mit mondanánk még, ami bizonyítja, hogy a gépállomás dolgozói szeretik a munkát, szeretik a gépállomást?

Cs. M.-né

214 000 munkanélküli az amerikai autópárbán

Az amerikai autópárban 1958-ban, szeptember 8-ig bezárólag 27,5 százalékkal kevesebb gépkocsit gyártott, mint az előző év azonos időszakában. Az autópárbán gyarapodó válság jeleinek Detroit és egész Michigan államot a munkanélküliség egyik legaggasztóbb szempontjává tették. A munkügyi minisztérium hivatalos adatai szerint augusztus végén 214 000 munkanélküli volt az amerikai autópárbán.

A munkavédelmi előírások betartásának ELLENŐRZŐ KÖRÜTJÁN

A VASIPARI ÉS KAZÁNSZERELŐ VÁLLALATNAL

Rajtuk is futkosott a féldég, nekünk is piros volt az orrunk, de azért a fogunk nem vacogott, mint a Fehér Tiboré. Mi felöltöztünk, neki készültünk a félnapos körsetátnak. Fehér Tibor 21 éves segédmunkás viszont nem készült fel az egésznapos udvaron tartózkodásra. Egy nyári munkásruhában, egy felcipőben és egy svájci sapkában kuporgott és didergett a parányi portáskájában, ahol nem tüzeltek. Az előbb még oxigénpalackokat emelgetett s a hideg vas a tenyerén keresztül hűtötte. A szél is segített megdermeszteni az ujjait. Keszttyű vagy puffjaka és meleg bakancs nem enyhített az átfázástól embersen.

Meleg ruha nem nyújtott

védelmet a többi udvaron dolgozó munkásnak sem, mert a Vasipari és Kazánszerelő Vállalatnál október 9-én

még nem osztották ki a téli holmit.

Egyetlen melegen öltözött embert láttunk az udvaron, a villanyfűtést. Egy deszkapóditumon állva nagy lelki nyugalommal fűtött egy vasgarnitát. Az üzem vezetői pedig még nagyobb lelki nyugalommal nézték el, hogy a munkás áramütésnek kitéve dolgozott, védőföldelés, védőöltözet nélkül. Figyelmeztetésünk remélhetőleg hamarosan gumikesztyűhöz vagy gumiszőnyeghez juttatja a villanyfűrével dolgozó munkást. Ez a munkás védte magát a megfázástól, de munkaadói az életét nem óvták eddig.

A fáradságtól, kimerüléstől sem nagyon kímélik a dolgozókat. Ez bizonyítja az is, hogy rövidkarú ollóval vágják a fák a faszalagokat. Ha egy araszal megtoldanak az olló nyelét, félnyi erővel vághatnak az amúgyis kemény vasszalagokat.

Lépjünk be a műhelyekbe,

Meghökkenő a zsúfoltság.

A vállalat máris kinőtt a gyárépületből, akár gyermek a pályából. Növelei a műhelyekben rakított készáru is. Ahol egy tenyérnyi hely lenne, ott vagy edényoszlop vagy füstcső és tűzhely halom áll, minden pillanatban leborulással fenyegetve a melléte járkálókat. Azonban ezeket az árukat nem lehet az ég alá rakni. Ezt belátják a munkások. A nagykereskedelmi vállalatok viszont azt lássák be, hogy a munkások sem szorulhatnak a szabadba s ezért a megrendelt és elkészült árukat szállítsák el minél előbb.

Visszatérő látványt nyújtott a műhelyek rendtelensége is. Minden ablakillésen, falbavert szegeken, készáruk tetején elemozsias táskák sorakoztak. A fémnyomó műhelyben szekrényajtókra — és nem szekrénybe! — akasztott ruhákat láttunk. Elvtársak! Miért vettek maguknak szekrényt? Egy szeg is megtenné! De ha csak egy szeg lenne, akkor maguk zúgolódának, hogy a piszok lepi a ruhájukat.

Tudjuk, hogy kevés öltözőszekrény van és egy szekrényt többen használnak. De akkor is legyen azoknak az anniva-

nál találkoztak az egyik festőművésszel, akitől szemrehányást kaptak a figyelmetlenségért. Még szerencse, hogy volt közöttük egy szobrász szakember, aki feljogosítva érezte magát arra, hogy a kiállított szoborművek értékét megállapítsa. De festményeket a közönségnek meg nem tudnak vásárolni.

Mikor jönnek a képek árát megállapítani? — kérdezték a művészek. — Talán a jövő hét végén. Ez aztán igen. Tudniillik egy hét múlva bezárlják a kiállítás kaput, s aztán ki vásárol képet?

A képzőművészeti alpnak és a szövetségnek ez az eljárása enyhén szólva udvariasság a vidéken élő művészekkel szemben. Vagy talán nem veszik észre?

Debrecenben négy Munkácsy-díjas művész él, dolgozik, hamást nem, de legalább ezeket tiszteljék meg.

Helyesen döntött a megyei és a városi tanács, hogy nem vár a hivatalos árazásra, hanem saját belátása szerint megvásárolja a rendelkezésre álló pénzből a nekik legjobban tetsző műveket. A debreceni művészek pedig köszönik a fővárosiak „jó indulását”. Mi pedig így a nyilvánosság előtt is köszönjük, amit megtettek a debreceni őszi tárlatért.

Állása óta elsősorban kiváló minőségű munkájával és a tervteljesítésével örvendtes hírnevet vívott ki magának. A szövetkezet jó munkáját bizonyítja, hogy a harmadik negyedében is 176 százalékos átlagteljesítményt ért el és ezt a szintet továbbra is tartani akarják. Egyébként már a közeljövő terveihez szerepel, hogy Hencidán és Gáborjában is megindítják a papucs-készítést, míhlyt a helyi tanácsok megfelelő helyiségeket bocsátanak a hajdúházi Házilipari Szövetkezet kirendeltségeinek rendelkezésére.

HÁROMMILLIÓ FORINT BEVÉTEL ÉVENTE

Évszázados tradíciója van már Hajdúnánáson a szalmafonásnak. A Házilipari Szövetkezet részlegeiben ezerszámra készülnek a szebbnél szebb veder- és hengeralakú szatyrok, szőnyegek, papucskok. A szövetkezet termelvényeinek jelentős része exportra, főleg a nyugati országokba jut. Csak a harmadik negyedében több mint 20 000 hímzett szatyrot küldtek külföldre, amelyek mind Rotterdamban, mind másutt nagy keresletnek örvendenek.

A szövetkezet öt éves fenn-

állása óta elsősorban kiváló minőségű munkájával és a tervteljesítésével örvendtes hírnevet vívott ki magának. A szövetkezet jó munkáját bizonyítja, hogy a harmadik negyedében is 176 százalékos átlagteljesítményt ért el és ezt a szintet továbbra is tartani akarják. Egyébként már a közeljövő terveihez szerepel, hogy Hencidán és Gáborjában is megindítják a papucs-készítést, míhlyt a helyi tanácsok megfelelő helyiségeket bocsátanak a hajdúházi Házilipari Szövetkezet kirendeltségeinek rendelkezésére.

Értelmiség, demokratizmus, Debrecen

Ilyen címen tartja ma a TIT Kossuth Kör első nyilvános vitáját. A Kossuth Kör a július előtti politikai vajadás idején a DISZ Petőfi Körében zajló viták ösztönzésére hívták életre Debrecen fiatal tanárait, orvosait, jogászait, mérnökeit, egyetemistáit, főiskolai oktatóit azzal a céllal, hogy debreceni választ áhásunk az országos és helyi kérdésekre. A gyors kibontakozásnak alkortiban útját szegték, s ezzel misztikus burok nőtt a Kossuth Kör köré, mely kedvező talaja lett a legkülönbözőbb találgatásoknak.

Azóta aztán sok minden történt. Jött július, s a rehabilitáció, az értelmiségi határozat, az írói közgyűlés, egyszóval a közélet nagymérvű demokratizálódása, már meggyőző igennel választott az alkori „kell-e vagy sem Kossuth Kör dilemmára.

Mert ki tagadhatná, hogy a jeltett kibontakozáshoz a Petőfi Kör vitái is hozzájárultak, s ki állíthatná, hogy a hasonló céllal létrejött Kossuth Kör már elvágta a maga feladatát.

Ha azt hinnénk, hogy a júliusi határozatok önmaguktól megvalósulnak, akkor nem lenne szükség a Kossuth Körre. Nyilvánvaló azonban, hogy a határozatok végrehajtásának formáinak sok minden mállt. Ehhez nem elég a beidegzett fe-

gyelem reflexmozdulata: ehhez hívők kellenek, az új program igazától áthatott tiszta szándékú emberek, akik visszaszerzik az eszme, a vezetés, az adott szó hitelt. Másrészt jól kell oldódnia annak a közönségnek, ellenszenvnek, mellyel az egyszerű emberek sokasága a politika mozdulatait kísérik.

Társadalmi bázist kell teremtenünk a progresszió élére állt vezetőknek, akik között már július elején ott volt városunk és megyénk nem egy funkcionáriusa, és akik ma bizonyára érzik, milyen nehéz közeljérközni a sokszor és sokaktól megcsalt emberek szívéhez. A kibontakozás sodrába vont emberek javaslatait és protestációi bizonyos kedvező hatással lesznek majd a vezetésre, a demokratizálódás ütemére. Ez a termékeny kölcsönhatás a szocializmus alfája és létrejöttéhez és viták, szinte szókimondás, az eltérő vélemények olyan összecsapása kell, mely meggyőződéssé érleli azt, ami ma még sokainál pusztán beletörődés.

A botcsinálta „hivatalokból adott” vonalasság ideje lejárt. A ma feladatát csak olyan emberek oldhatják meg, akik az élet ezernyi nehéz helyzetében ezernyi leleménnyel, s a hívő odaadásával önmaguktól, broszúra nélkül is előbbre tudják vinni a demokratizmus,

a szocializmus ügyét. Ezt nem oldhatja meg a legokosabb határozat sem egycsapásra, ezt tanulni kell: mindenütt újból és majd-nem előlrol.

Való igaz, hogy a pártnak kell e tanulás elsőrendű otthonává válnia. Itt azonban nem pusztán az egymilliónyi párttag eszméi és erkölcsi átférmelődéséről, illetve megerősödéséről, hanem egy egész nép eszméikedésének gyors fellöközéséről van szó, s ebben a munkában a maga területén új, eleven, nagyintenzív transzmissziós szerv lehet a Kossuth Kör. Létfóját csak megokozozza, hogy a hasonló funkciójú szervezetek még mindig elég hiányosan felelnek meg a kor szabta igényeknek.

A Kossuth Kör emellett azzal, hogy a legkülönbözőbb szakterületek dolgozóinak összefogását tervezi, termékeny melegágya lehet a sokoldalról tájékozódó, tehát jól megalapozott közvéleménynek. Természeténél fogva gátja lehet az eluralkodó szalibarbárságnak s az értelmiségnek a fő sodrástól eltérő, vagy elhúzódoó részeit bevonhatja a politikai és kulturális élet áramába.

Művészek és nem művészek, írók és az értelmiség széles rétegeinek — a nemzeti köztudatra döntően kiható — közfoglására 1948 óta nem volt a mainál nagyobb lehetőség s a nemzeti kul-

túra kiterjesztésére nagyobb alkalom.

Végezetül

mulasztás lenne, ha ezt az alkalmat elszalasztanánk. De a lassan oldódó köznyelv, hogy fokadhat országos méretű alkotó politikával, mikor az emberek ezrei még azt sem hiszik el olykor, ami már kézzelfoghatóan jelzi, hogy a szocializmus átértékelte a Rubikonon. Hogy hínne hát, hogy lehet új népi kollektívumokat, felelősebb értelmiségit nevelést, jobb iparos tanulóképzést, velejég demokratikus politikai életet, vonzóbb szocialista gondolkodást, magyarább és humánusabb kultúrát teremteni, ha minderről és a tőlükön sarjadó sok-sok kérdéskörön nem beszélünk újból és újból.

Nem baj, ha a fővárosban, vagy másutt valaki már felvetette egyik vagy másik gondolatunkat. Ismételnünk kell, a mi hangunkkal is messzebb, erősebben hangzik, s hamarabb teljesedik megoldást parancsoló országos meggyőződésé.

Itt Debrecenben is sok minden történt július óta, de olykor kétkedést ártó esendül a lelkekre. Meg kell történnie ezt a csendet, állandó és messzehangzó értelmiség szóval, hogy aki hallja, kedvet kapjon a szóhasználatra.

A Kossuth Kör vezetőinek megbízásából: KISS FERENC

Észrevételinket helyesnek

tartotta. Hamarosan intézkednek a hibák megszüntetése érdekében. PONGOR JOLÁN

